

Asia: VN/24094/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö on varannut Helsingin käräjäoikeudelle mahdollisuuden lausunnon antamiseen luonnoksesta hallituksen esitykseksi konkurssilain väliaikaiseksi muuttamiseksi. Luonnoksen mukaan konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättäminen muodostaisi maksukyvyttömyysolettaman vasta, jos velallinen ei ole kuukauden kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. Väliaikainen laki on tarkoitus saattaa voimaan 1.2.2021 ja sen voimassaolo päättyisi 30.9.2021.

Esitysluonnoksen tavoitteena on helpottaa velallisten tilannetta antamalla niille aiempaa enemmän maksuaikaa maksukehotuksen tiedoksiannon jälkeen ja siten myös enemmän aikaa järjestellä talousasioitaan, edistään selviytymistä koronaviruspandemiasta 1.5.2020 alkaen voimassa olleiden konkurssilain väliaikaislakien (291/2020 ja 721/2020) jälkeen. Ehdotetun muutoksen myötä velallisen maksuaika pitenis viikosta kuukauteen. Koska kuukaudet ovat eri pituisia, harkita voisi sitäkin, tulisiko mainitun kuukauden maksuajan sijaan käyttää esimerkiksi yksiselitteisempää 30 päivän maksuaikaa, jolloin epäselvyyttä maksuajan päättymisajankohdasta ei pitäisi jäädä ja eri kalenteriajankohtina alkaneen maksuajan kesto olisi helposti laskettavissa.

Kuten luonnoksessa on todettu (kohta 4.2), normaaliolosuhteissa maksukehotuksen määräajan pidentäminen ei juurikaan muuttaisi velallisten tilannetta. Konkurssihakemus on tehtävä 3 kuukauden kuluessa velallisen konkurssiuhkaisen maksukehotuksen mukaisen maksuajan päättymisestä, ei siis tiedoksiannosta laskettuna. Ehdotetusti maksuaikaa pidennettäessä myös maksukehotuksen käyttöaika tuomioistuimessa vastaavasti pitenis. Velkojan konkurssihakemus on käytännössä tehty harvoin heti maksuajan päättymisen jälkeen, selvästi useammin 1-3 kuukauden kuluessa maksuajan päättymisestä. Velkojat ovat siten usein varanneet velalliselle aikaa maksujärjestelyihin lain edellyttämää enemmän ja mahdollisesti myös neuvotelleet velallisen kanssa

eri maksujärjestelyistä. Viimeksi mainitun kaltaisissa tilanteissa ehdotettu lakimuutos ei muuttaisi käytännössä konkurssiasian etenemistä tuomioistuimessa. Ehdotettu lakimuutos kuitenkin mahdollistaisi kaikissa maksukehotuksen käyttötapauksissa ainakin kuukauden ajan selvittää ja järjestellä velallisen maksuasioita ilman, että tähän tarvitsisi velkojan myötävaikutusta. Siirryttäessä takaisin maksukehotuksen yleisempään käyttöön aiemmin säädettyjen konkurssilain väliaikaislakien rajoitusten jälkeen velallisilla saattaa olla tarvetta tällaiselle automaattiselle, sinänsä kohtuulliselle ehdotetulle lisäajalle.

Konkurssiasioiden käsittelyssä tuomioistuimessa pyritään viivytyksettömään käsittelyyn konkurssiasioiden kiireellisestä luonteesta johtuen. Maksukyvyttömyysolettamista nimenomaan konkurssiuhkainen maksukehotus on ollut yleisesti käytetty peruste velallisen maksukyvyttömyyttä osoitettaessa. Luonnoksen kohdassa 5 esitetyt vaihtoehdot a ja b edellyttäisivät näytön esittämistä tuomioistuimessa maksukyvyttömyyden ajankohdasta ja/tai sen syistä, mikä voisi aiheuttaa vaikeitakin käytännön ongelmia näyttövelvolliselle ja samalla selvästi pidentää konkurssiasioiden käsittelyyn kuluva aikaa muun muassa istuntojen lisääntyessä tästä johtuen. Maksukyvyttömyyden syitä voi olla vaikea eritellä ja niitä voi olla paljon. Eri seikkojen syy-yhteys velallisen maksukyvyttömyyteen saattaisi olla hankala osoittaa tuomioistuimessa. Tulevaisuuden ennustaminen maksukyvyyn palautumisen suhteen on myös muuttuvissa olosuhteissa vaikeaa (kohta b). Velallisella ei ole myöskään velvollisuutta edes osallistua konkurssihakemuksen käsittelyyn. Sillä on mahdollisuus pysyä passiivisena ja olla antamatta mitään tietoja maksukyvyttömyydestä tai sen syistä konkurssihakemusta käsiteltäessä. Konkurssiasian käsittelystä asiaan osalliselle aiheutuvat mahdolliset kustannukset eivät myöskään yleensä ole oikeudenkäyntikuluina korvattavissa vaan jäävät osallisen omaksi tappioksi. Tarve esimerkiksi avustajien käyttöön voisi tulkinnallisissa ja näytöllisesti hankalissa tilanteissa lisääntyä. Vaihtoehdot a ja b eivät siten vaikuta kannatettavilta.

Yrityssaneerauksen kautta elinkelpoiset yritykset voidaan suojata konkurssilta. Yrityssaneeraushakemukset yleensä estävät konkurssiin asettamisen yrityssaneeraushakemuksen ratkaisuun saakka, mutta ne eivät estä konkurssiasian käsittelyä tuomioistuimessa. (yrityssaneerauslaki 24 §)

Siirtymäsäännöksen osalta toteamme, että väliaikaislakien 291/2020 ja 721/2020 voimassaoloaikoinakin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttö tuomioistuimessa rajoitetusti, siirtymäsäännösten sallimassa laajuudessa, on ollut mahdollista ja maksukehotuksia on käytettykin. Maksukehotus muodostaa näissä tapauksissa maksukyvyttömyysolettaman myös 1.5.2020-31.1.2021 vireille tulleissa konkurssihakemuksissa. Ehdotetun siirtymäsäännöksen osalta voisi kyseeseen tulla vaihtoehto, että 7-päiväinen konkurssiuhkainen maksukehotus olisi annettu tiedoksi ja konkurssihakemus olisi tullut vireille ennen ehdotetun uuden lain voimaantuloa siirtymäsäännösten sallimissa puitteissa. Konkurssiuhkaisia maksukehotuksia, joiden tarkoittamat saatavat ovat erääntyneet ennen 1.3.2020, käytetään edelleen. Näihin ennen ehdotetun lain voimaantuloa vireille tulleisiin konkurssihakemuksiin sovellettaisiin aiempia säännöksiä eli myös maksukehotuksen viikon maksuaikaa, vaikka hakemus olisi vireillä vielä 31.1.2021 jälkeenkin. Jos konkurssihakemus tulisi vireille vasta 31.1.2021 jälkeen, sovellettaisiin ehdotuksen mukaan tätä aiemminkin tiedoksi annettuihin maksukehotuksiin kuukauden maksuaikaa, vaikka niissä olisi mainittu viikon maksuaika. Ehdotettu siirtymäsäännös sisältää jo mainitut vaihtoehdot.

Muilta osin käräjäoikeudella ei asian käsittelyn tässä vaiheessa ole lausuttavaa.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Hannele Piisi.

Laamanni

Tuomas Nurmi

Nurmi Tuomas
Helsingin käräjäoikeus

Inkinen Jaana
Helsingin käräjäoikeus